

HORIZONT 2023/12

Migrációkutató Intézet

Sayfo Omar: Kívül tartani minden áron! Milyen eszközökkel védik Európát a migrációtól az észak-afrikai és közel-keleti „határőr rezsimek”?

2023.09.12.

Sayfo Omar: Kívül tartani minden áron! Milyen eszközökkel védik Európát a migrációtól az észak-afrikai és közel-keleti „határőr rezsimek”?

BEVEZETÉS:

Megdöbbsentették a nyugati világot az augusztus eleji beszámolók, melyek szerint Tunéziában a hatságok a sivatagba szállítottak, majd magukra hagytak több száz szubszaharai migránst. Az Európai Unió ezúttal szemérmesen hallgatott. Nem véletlenül, hiszen Brüsszel és a nyugati kormányok az elmúlt években szándékosan szervezték ki az efféle piszkos munkát Észak-Afrikába és a Közel-Keletre.

A 2015-ös migrációs válság nyomán az Európai Unió megértette, hogy egyedül nem képes megbirkózni a háborúk elől menekülő, illetve jobb életre vágyó emberek áradatával. Brüsszel és az európai kormányok ezért – folytatva a 2011-es arab felkelések előtt egyes országok által megkezdett gyakorlatot – megújult erővel láttak hozzá határvédelmük kiszervezéséhez. Az EU és Törökország között 2016 márciusában megkötött egyezés fontos mérföldkőnek számított az irreguláris migráció megfékezésében, melyet követően az Európai Unió Egyiptommal, Algériával, Tunéziával és Marokkóval is különféle megállapodásokat kötött a határok hatékonyabb védelme érdekében.¹ Eközben a két részre szakadt Líbiával különutas, jellemzően kétoldalú egyezmények kötöttek a mediterrán európai országok és a partjaikhoz közelebb eső területeket uraló csoportok között. A megállapodások értelmében Európa pénzt, nemzetközi legitimitást és határvédelemre alkalmas eszközöket kínált fel, amiért cserébe partnereik visszatartják saját polgáraikat, de legfőképp a területükön áthaladni kívánó migránsokat.

ABSZTRAKT

Európa mára megértette, hogy a felé irányuló illegális migráció hatásosan csakis a Földközi-tenger déli és keleti partjain fekvő tranzitországok bevonásával tartóztatható fel. 2016 óta ezért Brüsszel és a közvetlenül érintett uniós tagországok egyezmények sorát kötötték Törökországgal és az észak-afrikai rezsimekkel a migránsok feltartóztatására. Ennek érdekében pedig minden eszköz megengedett. Az Európa határait védő hatóságok és milíciák gyakran éles lőfegyverrel tesznek eleget Európa felé tett vállalásaiknak, a partvidékeken elfogott embereket gyakran a Szaharába szállítják, ahol sorsukra hagyják őket, másokat pedig koncentrációs táborokhoz hasonló központokba zárnak. Az Európai Unió és az európai kormányok igyekeznek szemet hunyni a hírekben és jelentésekben időről-időre felbukkanó esetek fölött.

¹ KMECZKÓ 2023.

Az európai döntéshozók tisztában vannak a régi-új „határőr rezsimék” terheivel. Tudják, hogy azok is folyamatos migrációs nyomás alatt állnak, és ahogy Európában, úgy az adott országokban is társadalmi és politikai feszültségeket okoz a délről érkezők jelenléte. Éppen ezért hagyják, hogy partnereik a saját módszereik szerint kezeljék a problémát, és igyekeznek személt hunyni a jogsérelmek és kegyetlen eljárások felett. Európa közvetlen földrajzi védvonalán, a Földközi-tengeren persze gyakran történnek olyan esetek, melyek eljutnak a szélesebb európai közvéleményhez. Arról azonban, hogy az adott államok a déli határaikon húzódo sivatagos, vagy katonai övezetnek minősített régióiban, az újságírók és NGO-k figyelő szeméitől távol milyen módon akadályozzák meg a migránsok átjutását, csak elvétve érkeznek hírek. A Migrációkutató Intézet tanulmányában azt járja körbe, hogy a rendelkezésre álló információk alapján hogyan és milyen módszerekkel próbálják az észak-afrikai és közel-keleti államok feltartóztatni az Európába irányuló illegális migrációt.

A GYILKOS SIVATAG

A Szahara már a történelem kezdete óta fontos migrációs útvonal, melyen keresztül már az 1950-es években is tízezrek vándoroltak a Száhel övezetből Észak-Afrikába, hogy elhelyezkedjenek az olajkitermelés nyomán felpörgő gazdaságokban.² Kezdetekben fiatal férfiak keltek útra, majd az 1990-as évektől megjelentek a nők és a családok is. A 2000-es évek közepétől a Magreb országok szigorították a bevándorláspolitikájukon, a sivatagi határok ellenőrzése azonban nehezen valósult meg, így az illegális migráció fokozódott.³ A leginkább frekvenciált útvonal Líbia felé vezet, miután az ország határos Szudánnal, Csáddal és Nígerrel is, de kisebb mértékben folyamatos a népmozgás Észak-Nígeren keresztül Algériába is. A közép-afrikaiak általában Malin keresztül próbálnak eljutni Algériába, nyugatról a legfőbb útvonal szintén Malin keresztül vezet északra.⁴

A Szahara napjainkban a világ legveszélyesebb migrációs terepeinek egyike. A halálesetek pontos számáról csupán becslések vannak, mivel a térségben a nemzetközi szervezetek közül egyedül az ENSZ kötelékébe tartozó International Organization for Migration (IOM) végez kutatásokat és mentőtevékenységet. A terep nehézsége, a terület méretei és a biztonsági kockázatok miatt viszont ők is csak részleges rálátással bírnak a problémára. Az IOM 2014 és 2019 között kétezer halálos áldozatot regisztrált, ami tizede azok számának, akik a Földközi tengerbe fulladtak bele ugyanebben az időszakban.⁵ Biztosra vehető azonban, hogy a valós áldozatok száma ennél jóval magasabb. Becslések szerint ugyanis az esetek 70%-ában kevés, jellemzően egy-két ember veszíti életét, az ilyen esetek pedig ritkán

---

² BRACHET 2011.

³ AWUMBILA ET. AL. 2014.

⁴ BLACK 2020.

⁵ MISSING MIGRANTS PROJECT 2023.

kerülnek nyilvántartásba. Az IOM által listára vett esetek 66%-a olyan tíz vagy több halálos áldozattal járó eset, amely valamilyen módon eljutott a hírügynökségekhez.⁶

A sivatag számos más veszélyt is rejt, melyek három kategóriába sorolhatók. Az elsőbe az emberek okozta abúzusok, bántalmazás, rablás, emberrablás, szexuális visszaélések tartoznak, melyek elkövetői általában csempészek, határőrök, különféle milíciák, bűnbandák tagjai, illetve más migránsok. Az út ugyanis ritkán vagy egyáltalán nem lakott területeken át vezet, ahol az államhatalom gyenge, a migránsok pedig kis csoportokban érkeznek, így ki vannak szolgáltatva az adott területeket uraló csoportoknak. A kockázatok tovább nőnek a konfliktusos övezetekben, ahol különböző milíciák kezében van az irányítás. Az IOM által Nigerben végzett interjúk tanulsága szerint a migránsok 80%-a szenved el fizikai erőszakot vagy más atrocitást utazása során.⁷

A veszélyek második csoportja a csempészes gyakorlatából ered. A sivatagon való átjutás a választott útvonaltól függően három-hét napba telik, és csakis a terepet jól ismerő kísérő segítségével kivitelezhető. A csempészek jellemzően nomád vagy félnomád törzsekhez kötődő csoportokból kerülnek ki, melyek az elmúlt évtizedekben virágzó ipart építettek a szubszaharai migránsok északra juttatására.⁸ Az észak-afrikai kormányok azonban a 2010-es évek közepétől (lásd később) az Európai Unióval, illetve egyes európai országokkal kötött megállapodásaik nyomán illegális tevékenységnek minősítették a migránsok transzportját. Ebből kifolyólag a csempészek a maguk biztonsága érdekében gyakran hátra hagyják azokat, akik betegség, gyengeség vagy egyéb okokból lassítják a csoport haladását. Az efféle történeteknek se szeri, se száma, de a nemzetközi közvélemény ingerküszöbét jellemzően csak azok az esetek érik el, amelyeknél sok a halott. Ilyen volt, mikor 2016 júniusában 34, illetve 2019 végén, amikor 24 olyan migráns holttestet találtak meg Algéria-Niger határán, akiket a csempész magukra hagyott valamilyen okból.⁹ Míg a Földközi-tengeren hajózóknak törvények és egyezmények által előírt kötelességük kimenteni a bajbajutottakat,¹⁰ addig a tapasztalatok szerint a Szaharán átvezető utakon közlekedő sofőrök ritkán állnak meg, ha bajbajutottakat látnak. Mentőmunkát egyedülként az IOM végez, mely 2016 áprilisa és 2019 júniusa között közel húszezer embert mentett meg a sivatagban.¹¹ A magukra hagyott vagy eltévedt migránsok így tehát csak a csodában bízhatnak.

A veszélyek harmadik kategóriája szintén az Európai Unió és az észak-afrikai kormányok megállapodásainak a következménye, melyek nyomán Algéria, Marokkó, Líbia, Tunézia és Niger növelték a rendfenntartóik a jelenlétet a Szaharában, az illegális migránsokat pedig „pushback” gyakorlatával küldik vissza a sivatagba, más esetekben pedig

---

⁶ SINGLETON ET. AL. 2017.

⁷ IOM 2016.

⁸ REITANO 2015.

⁹ WILLIAMS 2016.

¹⁰ SOS MEDITERRANEE 2016.

¹¹ RELIEFWEB 2019.

befogadóközpontokba zárják őket. Az utóbbiakban uralkodó mostoha körülmények miatt az elmúlt évtizedben számos haláleset történt.¹²

PUSHBACK, ÉLES TŰZ ÉS „KONCENTRÁCIÓS” TÁBOROK

Az Európa külső határait őrző dél- és kelet-mediterrán országok számára súlyos problémákat okoz, hogy a migránsok feltorlódnak náluk. A délről érkező munkaerő olcsósága, illetve a közbiztonság romlása társadalmi feszültségeket szül. Az alábbiakban azt tekintjük át, hogy a rendelkezésre álló (szűkös) információk alapján miként és milyen eszközökkel próbálják feltartóztatni Európa kiszervezett „határőrei” a feléjük irányuló illegális migrációt.

TÖRÖKORSZÁG

Törökország 2016-ban kötött egyezséget az Európai Unióval az országban tartózkodó, illetve az Európa irányába áthaladni kívánó menekültek és illegális migránsok feltartóztatásáról. 2022-ben az infláció 25 éves csúcsot döntve átlépte a 80%-ot, a líra pedig értékének 40%-át veszítette el a dollárral szemben.¹³ Részben a romló gazdasági helyzetnek köszönhetően, a közhangulat az országban élő 3,5 millió szíriai menekült ellen fordult. A 2023-as választásokra készülők török kormány ezért a korábbinál nagyobb üzembe kapcsolta az országban élő síretek visszatelepítését az ellenőrzése alatt álló észak-szíriai területekre. Noha Ankara állítása szerint már 550 ezer ember tért vissza hazájába, a valós szám ennek töredéke lehet, a síretek pedig továbbra is társadalmi feszültségeket okoznak.¹⁴

A török vezetés ezért minden rendelkezésére álló eszközzel igyekszik megakadályozni az újabb migránsok és menekültek érkezését. A Human Rights Watch (HRW) jelentése szerint a hatóságok gyakran éles lőfegyverrel tüzelnek azokra, akik illegálisan próbálják átlépni a szíriai határt.¹⁵ Az állítások hitelességét persze nehéz megállapítani, mivel a török kormány nem kommentálja az efféle vádakat, a határhoz közeli sáv pedig katonai övezetnek számít, ahova sem újságírók, sem az NGO-k képviselői nem léphetnek be. Beszédesebb tény ugyanakkor, hogy a szolgáltatásaikat a közösségi médiában hirdető csempészek 3-5 000 eurót kérnek el a sír-török határon való átjutásért cserébe, ami több, mint amit a teljes Balkánon való átjutásért fizetnek a migránsok. Ugyancsak a HRW jelentése szerint a török hatóságok rutinszerűen folytatnak pushbacket az Irán felől érkező afgánokkal szemben.¹⁶ Emellett 2022-ben Ankara több mint 50 ezer afgánt szállított vissza a tálibok ellenőrzése

¹² GLOBAL DETENTION PROJECT 2019.

¹³ EURONEWS 2023.

¹⁴ ANADOLU AGENCY 2023.

¹⁵ AP 2023.

¹⁶ HRW 2022A.

alatt álló Afganisztánba.¹⁷ Az Európai Unió jellemzően nem kommentálja az Ankarát érő vádakat.

EGYIPTOM

Egyiptom 2016 szeptemberében fogadta el a tíz éves, az irreguláris migráció mérséklését megcélzó nemzeti stratégiáját, mely értelmében pénzbüntetéssel és szabadságvesztéssel bünteti az embercsempészet minden formáját. 2022-ben újabb szigorításra került sor. Az első dokumentum elfogadása óta az európai-egyiptomi tengeri határt egyetlen migránsokat szállító hajó sem lépte át.¹⁸ Az egyiptomi hatóságok szigorú fellépése és a parti őrség hatékonysága miatt az illegális migránsok előbb Líbiába utaznak, és onnan indulnak el Európa felé.¹⁹

Egyiptomban becslések szerint 6 millió afrikai migráns él. Felük Szudánból és Dél-Szudánból, a többiek Eritreából, Szomáliából és Etiópiából érkeztek. Vannak köztük, akik Egyiptomot tekintik a végállomásuknak, ahol a fekete- és szürkegazdaságban helyezkednek el, de sokan Líbia felé veszik az irányt, hogy onnan jussanak el Európába. A rendőrség időről időre razziákat hajt végre az afrikaiak által lakott környékeken, melyek során jellemző a fizikai erőszak.²⁰

LÍBIA

Valamennyi észak-afrikai ország közül Líbiának van a legnagyobb gyakorlata a migránsok bármi áron történő feltartóztatásában. Muammar al-Kaddáfi még 2008-ban kötött „baráti egyezményt” Silvio Berlusconi olasz miniszterelnökkel, melyet követően egyetlen év alatt 90%-kal, 31 ezerről háromezere csökkent a Líbiából Olaszországba érkező migránsok száma.²¹ Al-Kaddáfi 2011-es bukásával a tengeri határ őrizetlen maradt, így a káoszba süllyedő országból tízezrek indultak útnak Olaszország felé. 2017 szeptemberében ezért Mario Minitti olasz belügyminiszter Tripoliba látogatott, ahol félmilliárd dollárt ajánlott fel különböző milíciáknak a partok őrizetért cserébe. Hamarosan ismét közel 90%-kal csökkent az Európába induló migránsok száma.²² Az ország északi része azonban kettészakadt: a nyugati részét a nemzetközileg elismert kormány, a keleti részt pedig a Khalífa Haftar tábornok által támogatott helyi vezetés uralja. A különböző európai országok ezért a partjaikhoz közelebb eső területeket ellenőrző frakciókkal kötöttek megállapodásokat.

Az Európai Bizottság 2021-ben 10 millió eurót folyósított Tripolinak a határőrizetre, ami mellett további 45 millió eurót külön a líbiai-tunéziai határ ellenőrzésének kialakítására

---

¹⁷ HRW 2022B.

¹⁸ AL-AHRAM 2023.

¹⁹ THE ARAB WEEKLY 2023.

²⁰ INFOMIGRANTS 2020

²¹ IMI 2010.

²² AMNESTY INTERNATIONAL 2018.

utaltak át.²³ Ezt követően Giorgia Meloni olasz miniszterelnök 2023 januárjában kötött megállapodást a Tripoliban székelő kormánnyal.²⁴

A Líbiában tartózkodó 600 ezer szubszaharai migráns rendszeres bántalmazásnak van kitéve a polgárok és a hatóságok részéről.²⁵ A parti őrség az elmúlt hat évben 120 ezer migránst tartóztatott fel.²⁶ A hajókra gyakran éles lőfegyverrel tüzelnek. Idén július 7-én például a parti őrség rálőtt az SOS Méditerranée nevű NGO egyik mentőhajójára.²⁷ Azok az afrikaiak sem járnak jobban feltétlenül, akik az ország nyugati részén lévő befogadóközpontokba kerülnek. A zárt intézményekben ugyanis rendszeres a bántalmazás, a körülményeket pedig sokan egyenesen koncentrációs táborokhoz hasonlítják.²⁸ Egy 2023 áprilisában kiadott ENSZ-jelentés szerint a központokban rendszeresek a gyilkosságok, a kínzások, a szexuális erőszak és a rabszolgaság.²⁹ A líbiai törvények értelmében a nem regisztrált külföldiek meghatározatlan ideig tarthatók fogva, egy Kaddáfi-korszakból megmaradt törvény szerint pedig a líbiai állampolgárok meghatározott díj ellenében kihozhatnak a börtönből illegális migránsokat, akiket munkába állíthatnak és ellenszolgáltatás nélkül dolgoztathatnak.³⁰ 2017-ben a CNN az ország észak-nyugati részében működő rabszolgapiacokról készített riportot, ahol fekete-afrikaiakat adtak-vettek a helyiek.³¹ A nemzetközi sajtó és szervezetek az ország déli és keleti részére nem jutnak el, így az ottani állapotokról csak találgatások vannak. Tudni lehet ugyanakkor, hogy Málta 2019 novemberében kezdte meg tengeri együttműködését Haftar tábornokkal. A máltai fél arra biztatja a líbiai parti őroket, hogy saját felségvizeiken túl, Málta övezetén belül is folytassák tevékenységüket, így a „piszkos munkát” gyakorlatilag az Európai Unió területén végzik el a líbiai milíciák.³² 2023 júliusában 250 illegális bevándorlót kísérték vissza ily módon a máltai vizekről.

A MAGREB

A 12 milliós Tunéziában becslések szerint 21 ezer fekete-afrikai tartózkodik, akiknek jelenléte komoly társadalmi feszültségeket szül.³³ A 2018-ban alapult Tunéziai Nacionalista Párt idén januárban kampányt indított az országban illegálisan tartózkodó bevándorlók kitoloncolására.³⁴ A feszültségeket jól mutatja, hogy a petíciót rövid időn belül egymillióan írták alá. A nacionalista szervezet a Franciaországból eredő „nagy lakosságcsere” elméletet

---

²³ EUOBSERVER 2023.

²⁴ EURACTIV 2023.

²⁵ BROOKINGS 2021.

²⁶ EUOBSERVER 2023.

²⁷ EUOBSERVER 2023.

²⁸ HRW 2019. AMNESTY INTERNATIONAL 2021.

²⁹ OHCHR 2023.

³⁰ GLOBAL DETENTION PROJECT 2015.

³¹ CNN 2017.

³² REUTERS 2019.

³³ KMECZKÓ 2023.

³⁴ NAWAAT 2023.

helyi viszonyrendszerbe helyezve úgy látja, hogy a tömeges afrikai bevándorlás alapjaiban változtatja meg Tunézia kulturális és etnikai karakterét. Hasonló álláspontot hangoztatott Kaisz Szaíd elnök is, aki idén február 21-én elmondott beszédében a szubszaharai bevándorlókat tette felelőssé az országon végigsöprő bűnözési hullámért, aggodalmát fejezte ki az ország identitásának megváltozása miatt, és az illegális migrációval szembeni fokozott fellépésre szólította fel a hatóságokat.³⁵ A beszédet követően tunéziai fiatalok csoportjai feketékre támadtak, Guinea és Elefántcsontpart pedig több mint száz polgárát reptette haza.

2023 júliusának elején Szfaksz kikötővárosában összetűzések alakultak ki a helyi lakosok és az ott tartózkodó illegális migránsok között. A tunéziai hatóságok válaszul több száz afrikait gyűjtöttek össze és szállítottak a líbiai határ menti sivatagba. NGO-k szerint nem ez volt az első ilyen alkalom.³⁶ Bár az esetet követően számos emberi jogi szervezet hangot adott aggodalmainak, sem az Európai Unió, sem az európai kormányok nem reagáltak hivatalosan.³⁷

Noha Algéria nem részesült az EU által észak-afrikai országoknak határvédelemre felajánlott összegekből, 2014 és 2017 között 111,3 millió eurónyi segílyt kapott Brüsszeltől különböző jogcímeken, emellett legnagyobb kereskedelmi partnerei (az Egyesült Államok mellett) Spanyolország, Franciaország és Olaszország, így nem hagyhatja figyelmen kívül európai szövetségesi igényeit.³⁸ Az algériai hatóságok 2017 és 2018 között 13 ezer, 2019-ben pedig 6 000 szubszaharai migránst, köztük nőket és gyerekeket szállítottak a déli határaikra, ahol víz és élelem nélkül hagyták magukra őket a több mint 40 fokos hőségben. Az IOM adatai szerint közel kétezren vesztették életüket a gyaloglásban.³⁹ A gyakorlat máig él.⁴⁰

Nehezebb helyzetben van Algériánál Marokkó, mely 2017-ben 33 év után újra visszatért az Afrikai Unióba, és melynek uralkodója, VI. Mohamed király igyekszik megerősíteni hazája diplomáciai és gazdasági kapcsolatait a szubszaharai országokkal. A marokkói kormány 100 ezerre becsüli az országban tartózkodó afrikaiak számát. Velük szemben általános a diszkrimináció, a hatóságok gyakran erőszakkal lépnek fel az illegális bevándorlókkal szemben.⁴¹ A média halálos esetekről is beszámol, miután a marokkói hatóságok éles lőfegyverekkel nyitottak tüzet migránsok hajóira.⁴²

---

³⁵ LE MONDE 2023.

³⁶ REUTERS 2023.

³⁷ AMNESTY INTERNATIONAL 2023.

³⁸ OEC 2023.

³⁹ ALARM PHONE SAHARA 2019.

⁴⁰ ALARM PHONE SAHARA 2022.

⁴¹ AFRICA NEWS 2023.

⁴² THE GUARDIAN 2018.

ÖSSZEGZÉS

Európa mára megértette, hogy a felé irányuló illegális migráció hatásosan csakis a Földközi-tenger déli és keleti partjain fekvő tranzitországok bevonásával tartóztatható fel. 2016 óta ezért Brüsszel és a közvetlenül érintett uniós tagországok egyezmények sorát kötötték Törökországgal és az észak-afrikai rezsimekkel. Az Európa határait védő, jellemzően gazdasági nehézségekkel küzdő országok számára problémát jelent a menekültek és illegális migránsok feltorlódása, ezért a déli határaikon húzódó sivatagos és katonai övezetnek minősített területeken minden rendelkezésükre álló eszközzel, gyakran éles lőfegyverrel tartóztatják fel az érkezőket. A partvidékeken elfogott embereket gyakran a Szaharába szállítják, ahol sorsukra hagyják őket, másokat pedig koncentrációs táborokra emlékeztető központokba zárnak. Az Európai Unió és az európai kormányok igyekeznek szemet hunyni a hírekben és jelentésekben időről időre felbukkanó esetek fölött.

IRODALOMJEGYZÉK

AFRICA NEWS (2023): *Morocco: violent clashes during the evacuation of migrants in Casablanca*. 2023.01.17. Forrás: <https://www.africanews.com/2023/01/17/morocco-violent-clashes-during-the-evacuation-of-migrants-in-casablanca/> (Megtekintve: 2023.09.03)

AL-AHRAM (2023): *Egypt valuable EU partner in combatting irregular migration*. 2023.03.21. Forrás: <https://english.ahram.org.eg/NewsContent/1/1234/491984/Egypt/Foreign-Affairs/INTERVIEW-Egypt-valuable-EU-partner-in-combatting-.aspx> (Megtekintve: 2023.09.03)

ALARM PHONE SAHARA (2019): *September and October 2019: Massive deportations from Algeria to Niger*. Forrás: <https://alarmphonesahara.info/en/blog/posts/september-and-october-2019-massive-deportations-from-algeria-to-niger> (Megtekintve: 2023.09.03)

ALARM PHONE SAHARA (2022): *Mass deportations from Algeria to Niger April to June 2022*. Forrás: <https://alarmphonesahara.info/en/blog/posts/mass-deportations-from-algeria-to-niger-april-to-june-2022> (Megtekintve: 2023.09.03)

AMNESTY INTERNATIONAL (2018): *A year after Italy-Libya migration deal, time to release thousands trapped in misery*. 2018.02.01. Forrás: <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2018/02/a-year-after-italy-libya-migration-deal-time-to-release-thousands-trapped-in-misery/> (Megtekintve: 2023.09.03)

AMNESTY INTERNATIONAL (2021): *Libya: 'No one will look for you': Forcibly returned from sea to abusive detention in Libya*. 2021.07.15. Forrás: <https://www.amnesty.org/en/documents/mde19/4439/2021/en/> (Megtekintve: 2023.09.03)

AMNESTY INTERNATIONAL (2023): *EU/Tunisia: Agreement on migration 'makes EU complicit' in abuses against asylum seekers, refugees and migrants*. 2023.07.17. Forrás: <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2023/07/eu-tunisia-agreement-on-migration-makes-eu-complicit-in-abuses-against-asylum-seekers-refugees-and-migrants/> (Megtekintve: 2023.09.03)

Anadolu Agency (2023): *More than 550,000 Syrians returned to areas cleared of terrorism: Türkiye*. 2023.05.29. Forrás: <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/more-than-550-000-syrians-returned-to-areas-cleared-of-terrorism-turkiye/2906905> (Megtekintve: 2023.09.03)

AP (2023): *Group: Turkish troops shooting Syrian civilians along border*. 2023.04.27. Forrás: <https://apnews.com/article/turkey-syria-border-shooting-refugees-7a2fbc48d61e67a95ab3c7583c345d2> (Megtekintve: 2023.09.03)

AWUMBILA, Mariama et al. (2014): *Across Artificial Borders: An Assessment of Labour Migration in the ECOWAS Region*. Forrás: <https://publications.iom.int/books/across-artificial-borders-assessmentlabour-migration-ecowas-region> (Megtekintve: 2023.09.03)

- BLACK, Julia (2020): “No one talks about what it’s really like” – risks faced by migrants in the Sabara Desert. Forrás: <https://publications.iom.int/system/files/pdf/ch12-no-one-talks-about-what-its-really-like.pdf> (Megtekintve: 2023.09.03)
- BRACHET, Julien (2011): *The Blind Spot of Repression: Migration Policies and Human Survival in the Central Sabara, 2011*. Forrás: http://umr-developpement-societes.univ-paris1.fr/fileadmin/UMRDS/page-perso/pdf/Brachet_J- - The Blind Spot of Repression Springer 2011 .pdf (Megtekintve: 2023.09.03)
- BROOKINGS (2021): *Libya’s migrants and crimes against humanity*. 2021.11.02. Forrás: <https://www.brookings.edu/articles/libyas-migrants-and-crimes-against-humanity/> (Megtekintve: 2023.09.03)
- CNN (2017): *People for sale: Where lives are auctioned for \$400*. 2017.11.15. Forrás: <https://edition.cnn.com/2017/11/14/africa/libya-migrant-auctions/index.html> (Megtekintve: 2023.09.03)
- EURACTIV (2023): *Italy forges pact on gas, migrants with Libya*. 2023.01.30. Forrás: <https://www.euractiv.com/section/politics/news/italy-forges-pact-on-gas-migrants-with-libya/> (Megtekintve: 2023.09.03)
- EURONEWS (2023): *Soaring inflation and a collapsing currency: Why is Turkey's economy in such a mess?*. 2022.12.21. Forrás: <https://www.euronews.com/2022/11/09/everything-is-overheating-why-is-turkeyseconomy-in-such-a-mess> (Megtekintve: 2023.09.03)
- EUOBSERVER (2023): *Libyan coast guard infiltrated by criminals, says EU commissioner*. 2023.07.07. Forrás: <https://euobserver.com/migration/157243> (Megtekintve: 2023.09.03)
- GLOBAL DETENTION PROJECT (2015): *Immigration Detention in Libya*. 2015.02. Forrás: <https://www.refworld.org/pdfid/5567387e4.pdf> (Megtekintve: 2023.09.03)
- Global Detention Project (2019): *Region: Africa. Global Detention Project, Geneva*. Forrás: www.globaldetentionproject.org/regions-subregions/africa (Megtekintve: 2023.09.03)
- HRW (2019): *No Escape from Hell*. 2019.01.21. Forrás: <https://www.hrw.org/report/2019/01/21/no-escape-hell/eu-policies-contribute-abuse-migrants-libya> (Megtekintve: 2023.09.03)
- HRW (2022A): *Turkey Pushes Afghans Back at Iran Border*. 2022.11.18. Forrás: <https://www.hrw.org/news/2022/11/18/turkey-pushes-afghans-back-iran-border> (Megtekintve: 2023.09.03)
- HRW (2022B): “No One Asked Me Why I Left Afghanistan”. 2022.11.18. Forrás: <https://www.hrw.org/report/2022/11/18/no-one-asked-me-why-i-left-afghanistan/pushbacks-and-deportations-afghans-turkey> (Megtekintve: 2023.09.03)
- IMI (2010): *Sharing the dirty job on the southern front?*. 2010.12. Forrás: <https://www.migrationinstitute.org/publications/wp-29-10> (Megtekintve: 2023.09.03)

- INFOMIGRANTS (2020): *Sub-Saharan migrants in Egypt subject to increasing abuse and violence*. 2020.01.06. Forrás: <https://www.infomigrants.net/en/post/21862/subsaharan-migrants-in-egypt-subject-to-increasing-abuse-and-violence> (Megtekintve: 2023.09.03)
- IOM (2016): *IOM Niger – 2016 Migrant Profiling Report*. Geneva. 2017.08.11. Forrás: <https://gmdac.iom.int/resources/iom-niger-2016-migrant-profiling-report> (Megtekintve: 2023.09.03)
- KMECZKÓ, Sára (2023): *Az Európai Unió migrációs politikájának további externalizációja – az észak-afrikai államok megerősített kapuőr szerepe*. 2023.08.15. Forrás: https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2023/08/20230815_HORIZONT_2023_11_kmeczko_sara_az_europa_i_unio_migracios_politikajanak_tovabbi_externalizacioja_az_eszak_afrikai_országok_megerositett_kapuor_szerepe.pdf (Megtekintve: 2023.09.03)
- LE MONDE (2023): *Tunisia's President Saied claims sub-Saharan migrants threaten country's identity*. 2023.02.23. Forrás: https://www.lemonde.fr/en/le-monde-africa/article/2023/02/23/in-tunisia-president-kais-saied-claims-sub-saharan-migrants-threaten-country-s-identity_6016898_124.html (Megtekintve: 2023.09.03)
- MISSING MIGRANTS PROJECT (2023): *MMP Data*. Forrás: <https://missingmigrants.iom.int/downloads> (Megtekintve: 2023.09.03)
- NAWAAT (2023): *Tunisian Nationalist Party: Government-Authorized Racism*. 2023.03.04. Forrás: <https://nawaat.org/2023/03/04/tunisian-nationalist-party-government-authorized-racism/> (Megtekintve: 2023.09.03)
- OECD (2023): *Algeria*. 2023. Forrás: <https://oec.world/en/profile/country/dza> (Megtekintve: 2023.09.03)
- OHCHR (2023): *Human Rights Council Hears that there are Reasonable Grounds to Believe that Crimes against Humanity have been Committed against Libyans and Migrants throughout Libya since 2016 and that New Mechanisms are Needed*. 2023.04.03. Forrás: <https://www.ohchr.org/en/news/2023/04/human-rights-council-hears-there-are-reasonable-grounds-believe-crimes-against> (Megtekintve: 2023.09.03)
- SINGLETON, Ann et. al. (2017): *Measuring unsafe migration: The challenge of collecting accurate data on migrant fatalities*, 2017. Forrás: https://publications.iom.int/system/files/pdf/migration_policy_practice_journal_30.pdf (Megtekintve: 2023.09.03)
- SOS MEDITERRANEE (2016): *Search and Rescue at sea: a worldwide legal obligation for States and shipmasters*. Forrás: <https://en.sosmediterranee.org/search-and-rescue-at-sea-a-worldwide-legal-obligation/> (Megtekintve: 2023.09.03)

REITANO, Tuesday (2015): *Survive and advance: The economics of smuggling refugees and migrants into Europe. The Global Initiative Against Transnational Organized Crime, Geneva.* 2015.12.02.

Forrás: <https://globalinitiative.net/analysis/survive-and-advance-the-economics-of-smuggling-refugees-and-migrants-into-europe/> (Megtekintve: 2023.09.03)

RELIEFWEB (2019): *Close to 20,000 Migrants Rescued in Sahara Desert Since Beginning of Operations.* 2019.06.25. Forrás: <https://reliefweb.int/report/niger/close-20000-migrants-rescued-sahara-desert-beginning-operations> (Megtekintve: 2023.09.03)

REUTERS (2019): *Malta has deal with Libya coastguard over migrant interceptions: report.* 2019.11.10. Forrás: <https://www.reuters.com/article/us-europe-migrants-malta-idUSKBN1XK0B7> (Megtekintve: 2023.09.03)

REUTERS (2023): *Tunisia moves hundreds of migrants from desolate border area.* 2023.07.11. Forrás: <https://www.reuters.com/world/africa/tunisia-moves-hundreds-migrants-desolate-border-area-2023-07-11/> (Megtekintve: 2023.09.03)

THE ARAB WEEKLY (2023): *Egyptians try to reach Europe by sea at the risk of their lives, mostly from Libya.* 2023.07.03. Forrás: <https://thearabweekly.com/egyptians-try-reach-europe-sea-risk-their-lives-mostly-libya> (Megtekintve: 2023.09.03)

THE GUARDIAN (2018): *Moroccan woman dies after navy shoots at migrant boat.* 2018.07.27. Forrás: <https://www.theguardian.com/world/2018/sep/27/moroccan-woman-buried-after-navy-shoots-at-migrant-boat> (Megtekintve: 2023.09.03)

WILLIAMS, Julie (2016): *34 dead at Algeria-Niger border, only fraction of migrant fatalities in Africa.* 2016.06.18. Forrás: <http://xchange.org/?p=5894> (Megtekintve: 2023.09.03)

HORIZONT ELEMZÉSEK

A Migrációkutató Intézet elektronikus kiadványsorozata

Kiadó: **Migrációkutató Intézet**

Szerkesztés és tördelés: Györgyi Dominika Zita

Lektorálta: Marsai Viktor

Borítókép: shutterstock.com

A kiadó elérhetősége: H-1518 Budapest, Pf. 155

Tel.: +36 1 372 0191

E-mail: info@migraciokutato.hu

Az elemzés és annak következtetései kizárólag a szerző magánvéleményét tükrözik, és nem tekinthetők a Migrációkutató Intézet álláspontjának.

© Sayfo Omar, 2023

© Migrációkutató Intézet, 2023

ISSN 2677-1780